

JOUSTAVA LISÄLUOKKA UUDENLAISTA SUUNTAA OMAAN ELÄMÄÄN

TOIMINTAMALLI PERUSOPETUKSEN JA TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN NIVELVAIHEEN OHJAUKSEEN JA YHTEISTYÖHÖN

Lempäälän kunta on mukana valtakunnallisessa nuorten osallisuushankkeessa ”Ota osaa!” vuosina 2003 – 2007 Nuorisopolitiikan ketjukolari –hankkeella (Nupon keko). Osana hanketta on kehitetty joustavan lisäluokan mallia. Osallisuushankkeeseen liittyy toimintamallien ja hyvien käytäntöjen levitys ja tiedottaminen laajempaan käyttöön. Tätä tarvetta varten on työstetty tämä esitys Lempäälän toimintamallista ohjauksen ja paikallisen yhteistyön lisäämiseksi perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheessa.

OPETUSSUUNNITELMA

Toiminta pohjautuu koulutuslautakunnan 9.9.2004 hyväksymään Lempäälän kunnan lisäopetuksen opetussuunnitelmaan.

[linkki lisäopetuksen opetussuunnitelmaan]

Opetuksen antamisesta huolehtii Hakkarin koulu, työvaltaisen lisäopetuksen toiminnasta vastaa Monitoimikeskus yhteistyössä Hakkarin koulun kanssa.

Päätöksentekijöinä Hakkarin koulun rehtori (toiminta) ja sivistyslautakunta (resurssit) päättävältänsä kuuluvissa asioissa.

KOULUTUKSEEN HAKEUTUMINEN

Koulutus on panostus tulevaisuuteen. Lempäälän kunnassa huolehditaan siitä, että jokaisella nuorella on mahdollisuus jatkaa opintojaan. Opinto-ohjaajat huolehtivat **yhteishakuun liittyvistä ohjaus- ja neuvontapalveluista**. Yhteishaun yhteydessä selvitetään jo mahdollista kiinnostusta lisäopetusta kohtaan.

Tavoitteena on, että jokainen perusopetuksen päättävä hakee jatko-opintopaikkaa.

Siirtyminen perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen ei aina ole kivutonta. Myöskään uravalintojen tekeminen ei ole helppoa ja koulutus saattaa keskeytyä. Jos nuori syrjäytyy, inhimillistä huonovointisuutta seuraa vuosikymmeniksi eteenpäin. Ei tulevaisuudensuunnitelmia, ei opiskelupaikkaa, ei opiskelumotivaatiota. Toimintamalli tähtää siihen, että nuori löytää keinot vaihtaa ei-sanan tilalle kyllä.

SIJOITTUMINEN KOULUTUKSEEN

Yhteishaun tulosten selvittyä tehdään selvitys peruskoulun päättäneiden sijoittumisesta koulutukseen. Tulosten perusteella vahvistetaan joustavalle lisäluokalle tulijat. **Aktivointiryhmän** työskentely alkaa, koulutuksen ulkopuolelle jääneiden tilanne kartoitetaan ja selvitetään eri mahdollisuudet.

Keskeisessä roolissa opinto-ohjaajat ja lisäopetuksen ohjaaja.

↓ Suurin osa ikäluokasta sijoittuu suoraan jatko-opintoihin.

ILMAN OPISKELUPAIKKA

Yhteishaun tulosten selvittyä ilman opiskelupaikkaa jääneiden nuorten tilanne ja jatkosuunnitelmat selvitetään **aktivointiryhmän**, nuoren ja hänen vanhempiansa kanssa.

Koulutusvaihtoehdot tarkastetaan jokaisen nuoren osalta (mahdolliset peruutuspaikat tarkastetaan). Mikäli nuoren uravalintaan soveltuva koulutus löytyy ja valmiudet ottaa koulutuspaikka vastaan ovat olemassa, käytetään tätä vaihtoehtoa.

Myös muiden toimijoiden (**palveluverkoston**) tarjoamat mahdollisuudet huomioidaan, kuten myös sosiaali- ja terveystoimen **palveluiden tarpeet**.

OPISKELUPAIKKA EI OTETA VASTAAN TAI KOULUTUS KESKEYTY

Lempäälä selvittää toisen asteen koulutukseen siirtyneiden oppilaiden tilanteen pitämällä yhteyttä oppilaitoksiin. Osallisuushankkeen myötä on luotu **mekanismi, jonka avulla selvitetään keskeyttäneet ja pudokkaat**.

Lisäopetuksen ohjaaja toimii kunnan yhdyshenkilönä. Haasteellisen työkentän toteuttaminen vaatii paljon panostusta. **Aktivointiryhmä** toimii lisäopetuksen ohjaajan tukena.

Tälläkin tasolla toteutuu **tiivis yhteistyö** nuorten ohjauksessa ja eri vaihtoehtojen selvittämisessä.

AKTIVOINTIRYHMÄ

Tehtävänä arvioida koulutukseen pääsemättömien tai sen keskeyttäneiden nuorten tilannetta. Arvioi vaihtoehtoja (perus10, työ10, muut jatko-opinnot ym.). Keskeisenä tehtävänä tietoon tulleiden oppilaiden eteenpäin ohjaaminen ja oppilaan motivointi.

Kehittyvä prosessi, joka vaatii suunnittelua, selvittämistä, pohtimista, etsimistä, yhteistyötä jne..
Ennakkotietolomakkeen käyttöönnotto → vastuutetaan myös nuori tekemään päätös, ei vain ohjata palvelujen pariin. Yhteistyötä tehdään nuoren ja hänen vanhempiansa kanssa.

Aktivointiryhmään kuuluvat lisäopetuksen ohjaaja, Hakkarin ja Sääksjärven opinto-ohjaajat ja koulukuraattorit (Vesilahden opinto-ohjaaja), sosiaalityön johtaja ja Monitoimikeskuksen edustaja.

Ryhmään kutsutaan mukaan työvoimatoimiston edustajana ammatinvalinnanpsykologi.

Selvittelyvaiheessa on myös huomioitava nuoren sosiaali- ja terveystoimen **palvelujen tarpeiden arviointi** (lastensuojelu, mielenterveys, päihde, terapia, ammatinvalinta yms. palvelut, hoidot ja toimenpiteet).

Aktivointiryhmän toiminta jatkuu koko lukuvuoden ajan.

MONIPUOLINEN LISÄOPETUKSEN TOTEUTUS

Lempäälä toteuttaa joustavan lisäluokan mallia, jossa vaihtoehtoina ovat Hakkarin koulun ryhmä (perus10) ja Monitoimikeskuksen ryhmä (työ10). Mallissa toteutuu monen toimijan välinen yhteistyö ja mahdollisuus suuntautua opiskelu- tai työorientaalisesti. Lisäopetuksen ohjaaja ja työ10:n ohjaaja muodostavat työparin.

Toiminnallisten menetelmien avulla opetetaan joustavalle lisäluokalle ryhmätoimintaa, sosiaalisia taitoja, omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, ongelmanratkaisutaitoja, yhteistoimintaa jne. Huomiota kiinnitetään myös vapaa-aikaan ja sen viettomahdollisuuksiin. Nuoren omaa osallisuutta ja vaikutusmahdollisuutta oman elämänsä kehittämiseen korostetaan.

Lukuvuonna 2005 – 2006 lisäopetukseen liitetään Nuisku –kurssi, jolla opiskellaan ihmissuhdetaitoja nuoren näkökulmasta. Kurssia vetää lisäopetuksen ohjaaja.

[Sisältörunko vuodelle 2005 – 2006]

Lisäopetusta kehittämällä on mahdollista luoda erilaisten ammatillisten urien kokeilumahdollisuuksia.

Toiminnan tuloksena jokaiselle nuorelle kyetään tarjoamaan vaihtoehtoja. Kaikki ilman opiskelupaikkaa jääneistä tai koulutuksen keskeyttäneistä nuorista ovat osallisena jossakin. **Monipuolinen lisäopetuksen toteutus** auttaa eteenpäin, mutta realismia on muistaa myös, että kaikkia nuoria ei voida auttaa lisäopetuksen keinoin (mutta paikka haetaan!).

YHTEISET PELISÄÄNNÖT TOIMINNALLE

Keskeistä on, että eri toimijat noudattavat yhteisiä pelisääntöjä lisäopetusta toteutettaessa. Opetussuunnitelman toteuttamisessa, oppilaiden ohjaamisessa ja työskentelytavoissa noudatetaan yhteistä linjaa. Sitoutuminen koskee myös nuoria.

Toiminta perustuu nuorten tarpeisiin, mutta aikuisten tuki ja ohjaus luo puitteet toiminnalle.

YHTEYDENPITO KOTEIHIN

Vanhemmille suunnataan myös ohjausta ja tiedotusta. Koulun vanhempainilloissa jo yhdeksännellä luokalla tiedotetaan perheille lisäopetukseen liittyvästä toiminnasta sekä siitä, miten Lempäälässä toimitaan, jos nuori keskeyttää opintonsa tai jää vaille opiskelupaikkaa.

Lisäopetuksen yhteydessä järjestetään normaaliin tapaan vanhempainiltoja, vanhempainvartteja ja muita tapaamisia sekä pidetään yhteyttä koteihin **jaksoraporttien** muodossa.

JATKO-OPINNOT

Vuosi on sujunut hyvin ja **jatko-opinnot** aukeavat. Nuoren, perheen, koulun, ohjaajien ja yhteistyökumppaneiden toiminta on ollut tuloksellista.

Vuoden työskentelystä huolimatta **jatko-opinnot** eivät vielääkään aukea. Yhdessä nuoren ja perheen kanssa arvioidaan tilanne uudelleen ja seurataan tilannetta **aktivointiryhmän** kanssa.

Työn tulos ei ole se, mitä työntekijä on tehnyt, vaan mitä nuoret ovat saaneet ja missä määrin nuoret ottavat vastuuta elämästään yksilöinä ja yhteisössä.

MUUT TOIMIJAT/PALVELUVERKOSTO

Tiivis yhteistyö lisäopetuksen ja muiden toimijoiden välillä. **Muut toimijat/palveluverkosto** ovat mukana mm. selvitettäessä koulutuksen keskeyttäneitä nuoria (tiedonvaihto) ja haettaessa lisäopetusta tukevia ja täydentäviä palveluja.

Monitoimikeskuksen nivel- ja starttivaihe suuntaa palveluja erityistä huomiota vaativille nuorille.

TOIMINTAMALLIN VAHVISTAMINEN PYSYVÄKSI OSAKSI LEMPÄÄLÄN KUNNAN TOIMINTAA

Toimintamalli paperilla on valmiina. Siirtäminen käytäntöön alkaa järjestämällä foorumi kaikille asiaan liittyville tahoille [päivämäärä avoin].

© Lempäälän kunta – Nuorisopolitiikan ketjukolari (Nupon keko) osallisuushankkeen aineistoa
www.enter.fi

JOUSTAVA LISÄLUOKKA

UUDENLAISTA SUUNTAA OMAAN ELÄMÄÄN

NUPON KEKO

TOIMINTAMALLI PERUSOPETUKSEN JA TOISEN ASTEEN
KOULUTUKSEN NIVELVAIHEEN OHJAUKSEEN JA YHTEISTYÖHÖN

